

- 1 **Wincenty Konstanty Norblin (1805-1872)**
Przemysłowiec, artysta-rzemieślnik brązownictwa.
kw.5, rz.2, gr.6
- 2 **Karol Fryderyk Woyde (1771-1846)**
Prezydent m.st. Warszawy, do 1830 r.
kw.F, rz.6, gr.6
- 3 **Józef Simmler (1823-1868)**
Malarz, portrecista.
kw.I, rz.7, gr.7
- 4 **Bohdan Marconi (1894-1975)**
Malarz, konserwator zabytków.
kw.I, rz.6, gr.4
- 5 **Michał Arct (1840-1916)**
Księgarz, wydawca.
kw.F, rz.5, gr.2
- 6 **Stefan Żeromski (1864-1925)**
Pisarz, publicysta.
kw.F, rz.4, gr.1

18 Pomnik pamięci żołnierzy z batalionu „Parasol”
kw. AO

3 Płaskorzeźba z nagrobka J. Simmlera
kw.I, rz.7, gr.7

- 7 **Wincenty Ludwik Norblin (1836-1914)**
Przedsiębiorca, dyrektor fabryki „Norblin, Bracia Buch i T. Wemer”.
kw.B, rz.5, gr.6
- 8 **Karol Adolf Beyer (1818-1877)**
Fotograf, numizmatyk, kolekcjoner.
kw.E, rz.3, gr.1
- 9 **Leopold Kronenberg (1812-1878)**
Bankier, inwestor, finansista i przemysłowiec.
kw.E, rz.2, gr.3
- 10 **Marceli Nencki (1847-1901)**
Biochemik, prekursor nowoczesnej fizjologii.
kw.A, rz.2, gr.4
- 11 **Juliusz Kaden-Bandrowski (1885-1944)**
Pisarz, żołnierz, działacz społeczno-polityczny, adiutant J. Piłsudskiego.
kw.4, rz.1, gr.3
- 12 **Jan Bystron (1892-1964)**
Etnolog, socjolog i historyk.
kw.4, rz.6, gr.1

- 13 **Barbara Skarga (1919-2009)**
Historyk i profesor filozofii, pedagog, redaktorka naczelna „Etyki”.
kw.N, rz.2, gr.49
- 14 **Andrzej Szczypiorski (1928-2000)**
Pisarz („Msza za miasto Arras”), żołnierz, uczestnik powstania warszawskiego, senator RP.
kw.C, rz.5, gr.1
- 15 **Jeremi Przybora (1915-2004)**
Pisarz, poeta, aktor.
kw.N, rz.2, gr.23
- 16 **Anna Tucholska-German (1936-1982)**
Pieśniarka, kompozytorka.
kw.3, rz.4, gr.8a
- 17 **Krystyna Zelwerowicz (1901-1974)**
Aktorka, reżyserka, dyrektorka teatrów.
kw.D, rz.3, gr.8
- 18 **Harcerski batalion AK.**
kw.AO, rz.X, gr.Y

CMENTARZ Ewangelicko-Reformowany

ZNANI POCHOWANI

na cmentarzu Ewangelicko-Reformowanym

- 1** **Wincenty Konstanty Norblin (1805-1872)**
Przemysłowiec, artysta-remiennik brzoźnictwa. Urodzony w Paryżu, wnuk malarza Jana Piotra. Od 1829 r. właściciel firmy odlewniczej założonej w 1809 r. przez ojca Aleksandra Jana. W firmie powstał m.in. pomnik Mikołaja Kopernika. W 1865 r. zakład wspólnie z T. Wernerem przejął syn Konstanty Ludwik. **kw.5, rz.2, gr.6**
- 2** **Karol Fryderyk Woyde (1771-1846)**
Uczestnik insurekcji kościuszkowskiej, oficer wojsk polskich. W l. 1791-1801 uczestnik legionów we Włoszech. W 1816 r. mianowany przez namiestnika Józefa Zajączka prezydentem m.st. Warszawy, którym pozostał do 1830 r. Przyniósł się do rozbudowy i unowocześnienia miasta. Członek Towarzystwa Warszawskiego Przyjaciół Nauk, wolnomularz. **kw.F, rz.6, gr.6**
- 3** **Józef Simmler (1823-1868)**
Malarz, portrecista, podejmował tematy przyrodnicze, religijne, historyczne („Smierć Barbary Radziwiłłówny”). Urodził się w Warszawie, w zamożnej rodzinie artystów-remienników stolarstwa. Jego dzieła odznaczały się realizmem, prostotą ujęcia i sentymentalnym nastrojem. **kw.1, rz.7, gr.7**
- 4** **Bohdan Marconi (1894-1975)**
Malarz, konserwator zabytków, współtwórca powojennej szkoły konserwatorskiej, profesor warszawskiej ASP. Konserwator dzieł Jana Matejki (m.in. „Bitwy pod Grunwaldem”) i autor odtworzonych fresków w Wilanowie i Łazienkach. Podczas II wojny światowej uratował elementy wystroju Pałacu Królewskiego, które posłużyły do jego rekonstrukcji. Po wojnie, dzięki pracy zespołu B. Marconiego, odrestaurowano zniszczone malarstwo. **kw.1, rz.6, gr.4**
- 5** **Michał Arct (1840-1916)**
Księgarz, wydawca. Od 1887 r. właściciel księgarni w Warszawie i Lublinie, od 1900 r. – drukarni wypuszczającej tanie wydawnictwa dla dzieci i dorosłych. Publikował podręczniki, lektury szkolne, czytanki, słowniki. Współpracował z Arturem Oppmanem (Or-0t) i Marią Konopnicką – w wydawnictwie, w 1896 r., po raz pierwszy ukazała się książka „O krasnoludkach i sierotce Marysi”. **kw.F, rz.5, gr.2**
- 6** **Stefan Żeromski (1864-1925)**
Pisarz, publicysta, autor znanych powieści, nowel, dramatów. W l. 1892-1904 bibliotekarz Muzeum Narodowego Polskiego w Szwajcarii, następnie Biblioteki Ordynacji Zamojskich w Warszawie. Po 1905 r. na emigracji we Włoszech i w Paryżu. Czas I wojny światowej spędził w Zakopanem. Inicjator Akademii Literatury, założyciel polskiego oddziału PEN-Clubu (1924), laureat pierwszej państwowej nagrody literackiej. Nominowany do Nagrody Nobla. Zmarł w mieszkaniu na Zamku Królewskim. **kw.F, rz.4, gr.1**
- 7** **Wincenty Ludwik Norblin (1836-1914)**
Przedsiębiorca, dyrektor fabryki Towarzystwo Akcyjne „Norblin, Bracia Buch i T. Werner”,

INFORMACJE PRAKTYCZNE:

Kancelaria Cmentarza Ewangelicko-Reformowanego

ul. Żytnia 42 01-198 Warszawa
tel./faks: 22 632 03 30
tel. kom.: 606 633 275
www.polskie-cmentarze.com/warszawa
jan_pospizyl@interia.pl

Brama czynna:

poniedziałek - piątek od 8:00 do 18:00*
sobota - niedziela od 9:00 do 18:00*
* jesinią i zimą do zmrzoku

Parafia Ewangelicko-Reformowana w Warszawie

Al. Solidarności 76 A, 00-145 Warszawa
tel./faks: 22 831 23 83; 22 636 99 45
www.reformowani.org.pl
proboszcz@reformowani.org.pl

działacz społeczny i charytatywny. Z siostrą Albertyną i jej mężem Teodorem Wernerem (złotnik) wykupił fabrykę od ojca. Spółka Norblinów i Wernerów oferowała wyroby platerowane, srebrne i złote. W 1882 r. wykupiła zakład Braci Buch. Przekształcenie w Tow. Akcyjne „Norblin, Bracia Buch i T. Werner” pozwoliło konkurować z producentami wyrobów metalowych, np. Lilpop, Rau i Loewenstein. **kw.B, rz.5, gr.6**

8 Karol Adolf Beyer (1818-1877)

Jeden z pierwszych warszawskich fotografów; numizmatyk, kolekcjoner. Pomysłodawca zastosowania fotografii w publikacjach naukowych i obrazujących życie społeczne. Założyciel Towarzystwa Numizmatycznego w Warszawie, autor opracowań na temat historii numizmatyki polskiej. Wiązony w X Pawilonie Cytadeli, zesłany w głąb Rosji. **kw.E, rz.3, gr.1**

9 Leopold Kronenberg (1812-1878)

Bankier, inwestor, finansista i przemysłowiec, najbogatszy Polak drugiej połowy XIX w. W 1870 r. założył istniejący do dziś Bank Handlowy. Inwestował w transport kolejowy, przemysł cukrowniczy, rolnictwo, udziałowca spółek górniczych. Od 1859 r. wydawał „Gazetę Codzienną”, której redaktorem był Józef Ignacy Krąszewski. **kw.E, rz.2, gr.3**

10 Marcelli Nencki (1847-1901)

Biochemik, prekursor nowoczesnej fizjologii. Współpracownik Iwana Pawłowa w Instytucie Medycyny Doświadczalnej w Petersburgu. Odkrył m.in. bakterie bezłelkowe, wynalazł nieszkodliwy dla ludzi salol - do leczenia zakażeń układu moczowego. Z Leonem Marchlewskim odkrył „wspólne korzenie” hemoglobiny i chloroflu, co doprowadziło do przetłumaczenia wniosku, iż świat zwierzęcy i roślinny wywodzą się z tych samych „przawiązków chemicznych”. **kw.A, rz.2, gr.4**

11 Juliusz Kaden-Bandrowski (1885-1944)

Pisarz, żołnierz, działacz społeczno-polityczny, adiutant J. Piłsudskiego. Członek Związku Strzeleckiego, legionista. W okresie międzywojennym prezes Związku Zawodowego Literatów Polskich i PEN-Clubu. W l. 1926-39 redaktor literacki „Głosu Prawdy”, potem „Gazety Polskiej”. Senator RP i radny Warszawy. Autor powieści obyczajowych i politycznych („Generał Barcz”). Zginął w czasie powstania warszawskiego. **kw.4, rz.1, gr.3**

12 Jan Bystron (1892-1964)

Etnolog, socjolog i historyk, prof. Uniwersytetu Poznańskiego, Krakowskiego i Warszawskiego. Członek PAN. Autor prac z historii obyczajów polskich i folkloru, teorii komizmu i socjologii literatury. Podczas II wojny brał udział w tajnym nauczaniu, a w 1944 r. został aresztowany i osadzony na Pawiaku. **kw.4, rz.6, gr.1**

13 Barbara Skarga (1919-2009)

Historyk i profesor filozofii, pedagog, redaktorka naczelnia pisma „Etyka”. Podczas wojny żołnierz AK, aresztowana i skazana na II lat obozu pracy, wróciła do Warsza-

wy w 1955 r. Autorka publikacji z dziedziny filozofii. Siostra aktorki Hanny Skarżanki i aktora Edwarda Skargi. **kw.N, rz.2, gr.49**

14 Andrzej Szczypiorski (1928-2000)

Pisarz („Msza za miasto Arras”), żołnierz, uczestnik powstania warszawskiego, senator RP. Redaktor dziennika „Życie Warszawy”, kierownik Polskiego Radia w Katowicach, kierownik literacki Teatru Śląskiego w Katowicach. Następnie redaktor Polskiego Radia w Warszawie, a w l. 1965-1975 tygodnika „Polityka”. Radca ambasady PRL w Danii, od lat 70. związany z KOR-em, w l. 1989-1991 senator. Stał na czele Towarzystwa Przyjaźni Polsko-Izraelskiej. **kw.C, rz.5, gr.1**

15 Jeremi Przybora (1915-2004)

Pisarz, poeta, aktor. Karierę rozpoczął jako spiker w Polskim Radiu, gdzie stworzył Radiowy Teatrzyk „Eterek”. W 1959 r. poznał Jerzego Wasowskiego, któremu zaproponował pisanie muzyki do swoich tekstów. Duet stworzył telewizyjne programy rozrywkowe „Kabaret Starszych Panów” (1958-1970) i „Kabaret Jeszcze Starszych Panów” (1978-1980). Podczas powstania warszawskiego prowadził audycje w cywilnej rozgłośni Polskiego Radia. Autor tekstów dla Ireny Santor, Ewy Bem, Hanny Banaszak. **kw.N, rz.2, gr.23**

16 Anna Tucholska-German (1936-1982)

Pieśniarka, kompozytorka, z wykształcenia geolog. Śpiewała w siedmiu językach, koncertowała w USA, Azji i Europie. Laureatka festiwalów m.in. w Monte Carlo. San Remo. Rozgłosz zdobyła w Sopocie i Opolu, gdzie nagrodzono ją za wykonanie „Tak mi z tym źle” i „Tańczące Eurydyki”. Jako pierwsza Polka koncertowała i nagrała płytę we Włoszech. Pod koniec lat 70. nagrywała wiele piosenek po rosyjsku, w tym swoją ostatnią płytę. Będąc adwentystką, pochowana została na cmentarzu ewangelicko-reformowanym, modlitwę „Ojciec Nasz” odmówił ks. Jan Twardowski. **kw.3, rz.4, gr.8a**

17 Krystyna Zelwerowicz (1901-1974)

Aktorka, reżyserka, dyrektorka teatrów. W okresie międzywojennym występowała w warszawskim Teatrze Małym. Współpracowała przy filmach „Dziewczęta z Nowolipiek” (1937), „Sygnały” (1938) i „Granica” (1938) – jako asystent reżysera. Reżyserowała sztuki w Teatrze Kameralnym i Teatrze Małickiej. W czasie II wojny światowej kierowniczką kawiarni „U Aktorek”. Po wojnie kierowała m.in. Teatrem 7 Kotów w Krakowie, Teatrem Współczesnym oraz Ludowym w Warszawie. Żona Aleksandra Zelwerowicza. **kw.D, rz.3, gr.8**

18 Batalion „Parasol”

Harcerski batalion AK utworzony w 1943 r. Składał się głównie z harcerzy mających wykonywać wyroki śmierci na hitlerowskich zbrodniarzach. Pierwsza udana akcja miała miejsce 7 września 1943 r. – zlikwidowano komendanta Pawiaka. Podczas powstania warszawskiego „Parasol” wszedł w skład zgrupowania „Radosław”. **kw.A0, rz.X, gr.Y**

CIĘKAWOSTKI:

- Cmentarz ewangelicko-reformowany powstał w 1792 r. na terenach wydzielonych od bankiera Karola Schultza. Najstarsza część nekropolii znajduje się od strony ul. Młynarskiej. Od tego miejsca rozpoczyna się numeracja kwater, która rośnie w kierunku czynnej obecnie bramy od ul. Żytniej.
- Do najstarszych (początek XIX wieku) zachowanych pomników należy płyta wmurowana w przedsiionku nieczynnej dziś bramy niedaleko naroża muru od ul. Żytniej i Młynarskiej. Z kolei na posadzce przy wejściu wspomnianej bramy możemy dostrzec oryginalne, przedwojenne płytki ceramiczne.
- Pierwsza pogrzebowa manifestacja niepodległościowa odbyła się 10 czerwca 1860 r., kiedy to na cmentarzu ewangelicko-reformowanym odbył się pochówek generałowej Katarzyny Sowińskiej.

Źródło: „Cmentarze ewangelickie w Warszawie”, Eugeniusz Szulc, KAW, Warszawa 1989. Skład graficzny i opracowanie: FotoArtPrint.